

به اهتمام: دکتر علیرضا خزائلی

آسیب شناسی وقف در عصر ایلخانی

دکتر جواد عباسی

عضو هیات علمی دانشگاه فردوسی مشهد

سنت وقف بدون تردید یکی از پشتونهای تمدن و فرهنگ ایرانی در ادوار مختلف تاریخ این مرز و بوم بوده است. در دوره حکومت ایلخانان با توجه به شدت و گستره ویرانی ها و آسیب های وارد شده بر پیکره تمدن و فرهنگ ایرانی اهمیت و نقش این سنت دوچندان گردد. آنچنانکه بازشناسی ترمیم ها و پیشرفت های نسبی انجام شده در عرصه های اجتماعی - علمی و اقتصادی بدون توجه به نقش وقف ممکن نیست. مجموعه هایی چون ربع رشیدی - شب غازانی و سلطانیه از این حیث اهمیت ویژه ای دارند. با این همه در این عصر اجرای این سنت با چالش ها و مشکلات زیادی همراه بود. نگرش فرهنگی و اقتصادی مفولان - سودجویی های عناصر سودجو و فرصت طلب - بحران مالکیت و فقدان تشکیلات دیوانی منجم و کارآمد از جمله عوامل بروز این مشکلات و چالش ها هستند. در این مقاله کوشش شده تا به استناد اخبار و آگاهی های تاریخی ابعاد این مساله مورد بررسی قرار گیرد.